

32, 15. 52, 67. 61, 12. R. Gonn. 2, 36, 16. 8, 73, 6. 4, 9, 1. 32, 22. Bala. P. 11, 29, 23. BHATT. 6, 55. व्यञ्ज, व्यञ्ज besonnenes Wort R. 2, 31, 50. 5, 47, 1. रुदयवृत्तेरभिमत् *so v. a. fest stehend* Spr. (II) 2810. — b) von allem Andern abgelenkt, ganz von Etwas in Anspruch genommen, ganz mit Etwas beschäftigt; = व्यासक्त AK. Mss. HARV. 3450. R. 7, 103, 1. unter den 1000 Boiww. Vishnu's nach CKDa. die Ergänzung im Instr.: वे-
वाहिके: केतुकर्मविधाने: KUMARA. 7, 3. KATHA. 52, 522 (ganz mit Jmd beschäftigt, sich mit Jmd eifrig unterhaltend), im loc.: सीतमार्गणे R. 5, 47, 11. धर्मार्थयो: Kām. Nirā. 13, 60. उदात्तमकेतसवे: KATHA. 14, 26. Rāga-Tar. 3, 270. Bala. P. 18, 9, 22. im comp. vorangehend: कर्म° Spr. 2121. उत्सव° KATHA. 19, 12. 20, 49. 26, 38. 34, 147. 36, 70. 46, 53. Rāga-Tar. 3, 144. 6, 511. 360. 8, 1645. PAKHAT. 121, 11. तपस्विकार्यव्ययमन्सु Cā. 30, 4. भगवदुपायानुक्तयनयनव्ययचेतम् Bala. P. 4, 29, 29. Ueberaus häufig von Armen, Händen und Fingern: सत्सव्यापारयुक्ताभ्यां व्यय-
भ्यां दण्डरज्जुभि: । मुखाभ्याम् HARV. 3596. नानाप्रकरव्ययैर्मुञ्जै: R. 8, 91, 4. Bala. P. 4, 7, 30. तोमरव्ययकर MBh. 8, 461. HARV. 6228. 9075. 12150. Spr. 2928. RAH. 17, 37. VIKR. 77, 4. PRAB. 101, 12. कुसुमव्यय-
व्ययकृता MĀLAV. 80, 5. केतिकेशमकव्ययमौरीकर KATHA. 35, 1. वी-
ज्यकव्यययाकुलि PRAB. 21, 7. व्ययम् unbeschäftigt, Nichts zu thun habend UTTAR. 38, 29 (32, 12). — c) hin und her schwankend, Gefahren ausgesetzt; स° ungeführt, sicher: त्रैलोक्य MBh. 1, 7711. रात्रि 3, 3049. इक्ष्वाकुल R. 1, 72, 3. भवावो गतिरव्ययम् MBh. 5, 5430. धामन R. 1, 50, 22. कुशल 68, 5 (व्ययम् ed. Bomb.). गच्छस्वारिष्ठमव्ययम् (व्ययम्: ed. Bomb.) पञ्चानमकुतोभयम् 2, 34, 31. योगक्षेम 76, 8. — d) in Bewegung send (sinnlich): °चक्र Bala. P. 3, 19, 6. — 2) व्ययम् adv. in grosser Aufregung VARAN. Bha. 8, 12, 6. व्ययम् in aller Ruhe, mit einem Gefühl der Sicherheit, ganz bebaglich HARV. 9034. R. 2, 22, 12. 34, 25. MĀLAV. 78, 18. BHATT. 8, 14. — Vgl. उय°, निर्व्यय, भोजन° und वैयय.

व्ययता f. nom. abstr. von व्यय 1) b); am Ende eines comp.: तप-
स्विकार्य° Cā. Cr. 41, 1. Rāga-Tar. 1, 125. PAKHAT. 232, 24. fg. KULL. zu M. 8, 65. कृतकान्यास° KUSUM. 24, 12. fg.

व्ययत n. nom. abstr. 1) von व्यय 1) a) MATRUP. 3, 8. Spr. 2947. Cā. zu Bha. Ān. Up. 8. 286. — 2) von व्यय 1) b): स्वकर्म° KULL. zu M. 8, 55.

व्यङ्ग्य (2. वि + ञ्) adj. keine Zügel —, keine Schranken be-
wend; नृभि: Bala. P. 3, 21, 55.

1. व्यङ्ग (von ञ्ङ् mit वि) 1) adj. fleckig: तक्मन् AV. 5, 22, 5. — 2) m. a) Flecken im Gesicht SOCA. 1, 112, 2. 292, 12. 296, 12. 236, 2. Cā. Sa. 1, 7, 6. — b) Schandfleck: व्यङ्गभूत कुलस्य HARV. 4899. — c) Frosch TRIP. 1, 2, 26. H. 1354. an. 2, 49. Mss. g. 22. — d) Stuhl Cā. nach NIS. Pa.

2. व्यङ्ग (2. वि + ञ्ङ्) adj. (f. ञ्) in Ableitungen die erste Silbe zu व्यङ्, nicht zu वेप. normiert; गङ्गा स्वयत्तादि zu P. 7, 3, 7. Vor. 7, 3. 1) entsteht an den Gliedern oder eines Gliedes, anbehangend, krüppelhaft AK. 3, 4, 25, 179. H. an. 2, 49. Mss. g. 22. वक्रो विपर्युष्टः AV. 7, 26, 4. M. 7, 149. MBh. 1, 1032. 2, 252. SOCA. 1, 109, 4. Cā. Sa. 1, 3, 7. VARAN. Bha. 8, 96, 78. KULL. zu M. 9, 247. गो MBh. 12, 2262. स° MĀLAV. P. 28, 18. PAKHAT. 184, 22. व्यङ्गाङ्गी M. 3, 10. शरीर VARAN.

Bha. 8, 64, 2. — 2) keine Räder habend: रथ Bala. P. 4, 26, 15. — 3) fehlerhaft für व्यङ् dreigliedrig (d. i. aus Wagen, Reiterei und Fuss-
volk bestehend oder n. Wagen, Reiterei und Fussvolk) MBh. 8, 2526 (ed. Bomb. hat die richtige Lesart). व्यङ्ग (बल) ist auch 9, 1388 zu lesen st. दङ्ग der ed. Calc. und व्यङ्ग der ed. Bomb. — Vgl. 1. व्यङ्ग्य.

व्यङ्गक m. Berg TRIP. 2, 3, 1.

व्यङ्गता (von 2. व्यङ्ग) f. das Fehlen eines Gliedes, Krüppelhaftigkeit, Verstümmelung, das Abhauen eines Gliedes: शरीरस्य MBh. 12, 6190. Spr. (II) 664. प्राप्नोति च व्यङ्गताम् VARAN. Bha. 8, 18. स° MBh. 13, 5599. 5601.

व्यङ्ग्य (wie oben) eines Gliedes berauben, verstümmeln: व्यङ्गयितुम् PAKHAT. 38, 12. व्यङ्गित 40, 21. fg. MBh. 13, 5086. कर्णयो: so s. a. durch-
Bohrt Ohrklappen habend (nach NĀLAK.) 4886.

व्यङ्गरे (2. वि + ञ्), loc. व्यङ्गरे wenn die Kohlen verloschen sind M. 6, 56. MBh. 12, 264. 9975. 13, 6508. MĀLAV. P. 41, 6.

व्यङ्गिन् adj. = 2. व्यङ्ग 1) MBh. 13, 5086. MĀLAV. P. 34, 76.

व्यङ्गीकर (2. व्यङ्ग + 1. कर) eines Gliedes berauben, verstümmeln: °कृता रथदिपा: MBh. 7, 3877. °कृतवपुस् HARV. 4318.

व्यङ्गुलि (2. वि + ञ्) adj. keinen Finger habend; व्यङ्गुलिकृत der Finger beraubt: पाणि MBh. 7, 6176.

व्यङ्गुष्ठ (2. वि + ञ्) eine best. Pflanze H. an. 3, 491. Mss. j. 86.

व्यङ्ग्य (von ञ्ङ् mit वि) adj. was offenbar —, wahrnehmbar gemacht wird: घनिस्तात्वादिव्यङ्ग्य: प्राणिभि: Cā. zu Bha. Ān. Up. 8. 287. eine Lampe ist व्यङ्ग्य, ein von ihr beleuchteter Krug व्यङ्ग्य Sā. D. 24, 9. Schol. zu Cā. 1, 2, 11. in der Poetik was verstanden —, impli-
cite ausgesagt wird Sā. D. 10. fg. 19. 250. fg. 265. 5, 17. 107, 4. 291, 4. 8. Verz. d. Oxf. H. 209, b. No. 493. PRATIPAR. 12, a. 9. b. 3.

व्यङ्ग्यता f. nom. abstr. von व्यङ्ग्य Sā. D. 24, 10. व्यङ्ग्यत्वं n. deog! 5, 13. 24, 16.

व्यञ्च, विर्वचि Dhrup. 28, 12 (व्याप्तीकरणे). P. 8, 1, 6. Vor. 13, 5 (व्याप्ति). zu belegen: विव्यक्ति, धविव्यक्त, विव्यचत्, विविकत्, विव्याच (P. 6, 1, 17. Vor. 8, 124), विव्यकथ, विव्यचुम् und med. विव्यचत्; bei den Grammatikern: विविचतुम् Siddh. K. zu P. 1, 2, 1. Vor. 13, 5. व्यक्व्य-
ति, व्यचिता (विविता Vor. 13, 6), विद्यात्, व्य्याचीम् und व्य्याचीत् Siddh. K. a. a. O. विचितवान् P. 6, 1, 18. Schol. in sich fassen, aufneh-
men: मङ्गाविव्यकपृथिवी पर्यमाना RV. 7, 18, 5. 21, 6. नार्क विव्याच पृ-
थिवी चनेनम् 8, 36, 5. 8, 6, 15. 12, 24. 77, 6. विव्यकथं मङ्गा भूतं सोमस्य 91, 22. 10, 96, 9. 112, 4. AIT. Br. 4, 12. ĀRAN. 1, 6. ein unregelmässiges perf. aus विच् gebildet: सृक् विविच पृथिवीमुत म्याम् AV. 8, 61, 2.

— intens. वेविद्यते P. 6, 1, 16. Schol.

— उद्, उद्विचिता Kā. zu P. 1, 2, 1 in der ed. Calc.

— सम् 1) in sich zusammenfassen RV. 2, 36, 8. विसेदते वनिमा सं विविक्ता: 84, 6. 10, 111, 2. कृतसंविक्ता (कृतसंयुक्ता v. L.) vielleicht im Opfer aufgegangen Nā. Tā. Up. in Ind. St. 9, 138. — 2) zusammen-
fassen, — rollen, — packen: चर्मैव य: समविच्यक्तमसि RV. 7, 63, 1. समविच्यचकृत पान्यतिषु: 10, 56, 4.

व्यञ्चम् (von व्यञ्च) n. 1) Umfänglichkeit, Capazität: समुद्रो न व्यञ्चो द्वे RV. 1, 30, 2. न यस्य चावापृथिवी सन् व्यञ्च: 32, 14. AV. 6, 61, 1. VA. 15,